

ПЛАН

**РОБОТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЦЕНТРУ
УСНОІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО
ІНСТИТУТУ ІСТОРІЇ ТА СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО НА 2026 РІК***

1. Польова експедиційна діяльність

1.1 Організація літньої польової етнографічної практики:

- Визначення географічних локацій на Чернігівщині (громади, де буде проводитись опитування респондентів), з урахуванням безпекової ситуації.

1.2 Проведення опитувань за пріоритетними темами:

- *Випробування, через які пройшли мешканці тимчасово окупованих територій.*
- *Ізоляція (блокада) та адаптація:* опитування мешканців населених пунктів, які були ізольовані від українського соціуму.
- *Досвід тих, хто має статус ТПО (тимчасово переміщених осіб):* інтерв'ю з внутрішніми переселенцями, які знайшли прихисток на Чернігівщині; інтерв'ю з людьми, які повернулися на Чернігівщину з міграції додому; інтерв'ю з українцями за кордоном (проводять студенти, які знаходяться в еміграції).
- *Дитинство під час війни:* спеціалізовані інтерв'ю з батьками про виховання, побут та безпеку дітей у 2022-2026 рр.
- *Волонтерський рух:* фіксація історій місцевих активістів та організацій, що діяли (діють) на території області.

2. Кореляція з науково-дослідною темою «Етнографічні дослідження Чернігівщини»

- Проведення усноісторичних досліджень з метою фіксації трансформації традиційної культури, побуту та звичаїв мешканців області в умовах воєнного стану.

3. Науково-методична робота з підготовки студентів до роботи з респондентами та участі у наукових форумах

- *Навчання студентів:* проведення методичних семінарів з техніки інтерв'ювання, етики спілкування з психологічно травмованими респондентами (травма-чутливий підхід) тощо та використання цифрових записуючих пристроїв.
- *Підготовка до конференцій:* менторська підтримка студентів у написанні тез та доповідей на основі матеріалів етнографічної практики для виступів на звітній конференції з практики, на конференціях регіонального, всеукраїнського і міжнародного рівнів та Круглих столах

4. Опрацювання та архівування матеріалів

- *Транскрибування:* системне переведення аудіо- та відеозаписів у текстовий формат (створення дослівних протоколів інтерв'ю).
- *Каталогізація та депонування:* внесення матеріалів до робочого архіву Центру. Систематизація матеріалів (2022–2026) у внутрішньому репозиторії, створення анотованих описів інтерв'ю.
- *Збереження даних:* створення резервних копій масивів даних, зібраних з 2022 р., та забезпечення їхнього довгострокового зберігання з урахуванням норм конфіденційності та безпеки.

5. Науково-комунікаційна діяльність

- Організація та проведення наукових заходів у поточному навчальному році для обговорення проміжних результатів досліджень (підсумкова конференція з етнографічної практики, Круглі столи у громадах Чернігівщини, де проводилися усноісторичні дослідження на тему «Територіальні громади Чернігівщини в умовах російської військової агресії 2022 року за матеріалами усноісторичних досліджень»).
- Участь у семінарах, науково-практичних конференціях регіонального та всеукраїнського рівнів. До прикладу: «Людина на

війні: усноісторичні виміри Чернігівщини», «Проблеми документування сучасної історії: досвід та виклики» та ін.

- Публікація матеріалів усноісторичних досліджень у фахових виданнях, збірниках тез наукових семінарів, конференцій, Круглих столів різного рівня, а також у ЗМІ.
- Популяризація діяльності Центру та результатів експедицій шляхом висвітлення на сайті ННІ ім. О.М. Лазаревського та у соціальних мережах та ЗМІ.

6. Співпраця та експертна діяльність

- *Взаємодія з громадами:* налагодження контактів з місцевим самоврядуванням для верифікації історичних фактів та проведення спільних просвітницьких заходів.
- *Професійні зв'язки:* співпраця (по можливості) з Українською асоціацією усної історії (УАУІ), Українським інститутом національної пам'яті, ГО «Після тиші» та ін., з метою обміну досвідом щодо архівування свідчень про війну.
- *Експертна підтримка (взаємодія):* надання консультацій музеям та краєзнавцям щодо використання методів збирання усноісторичних свідчень та їх транскрибування для створення експозицій та виставок.

---

* Діяльність Центру реалізується в узгодженні із загальнокафедральною науково-дослідною темою «Етнографічне дослідження Чернігівщини» (0124U003858). Наукові напрями формуються паритетно та взаємозумовлено: поєднання етнографічного польового дослідження традиційної культури з усноісторичною фіксацією трансформацій соціуму в умовах сучасних викликів забезпечує методологічну цілісність та комплексне опрацювання джерельної бази.

Циклограма роботи НДЦУІД у 2026 році

Етап	Зміст діяльності	Результат
I. Підготовчий	Оновлення гайдів, вибір локацій, семінари для студентів.	Сформована база інструментарію та навчена команда.
II. Полевий	Етнографічна практика: інтерв'ю з ТПО, мешканцями окупованих та ізольованих територій.	Масив аудіо- та відеосвідчень (первинні дані).
III. Аналітичний	Транскрибування, систематизація в межах теми «Етнографічне дослідження Чернігівщини».	Текстові протоколи, анотовані описи.
IV. Публічний	Круглі столи, конференції, публікації у ЗМІ та наукових виданнях.	Апробація результатів, популяризація діяльності Центру.
V. Архівний	Депонування в репозиторій, створення резервних копій.	Надійне збереження джерельної бази.